

कक्षा - शास्त्री
 विषय: - साहित्यम्
 सत्रार्द्धम् : प्रथमम्
 साहित्यशास्त्रस्य सिद्धान्तः (काव्यशास्त्रं नाट्यशास्त्रञ्च)
 पत्रम् : प्रथमम्

गूढाइक:	प्रश्नपत्र-क्रमाइक:	एककम्	पाठ्यग्रन्थ: -	पूर्णाइका:	अधिक:	त्रियोडाइक:
			पाठ्यांशः - काव्यशास्त्रं नाट्यशास्त्रञ्च	१००	१० होरा:	५
	१		साहित्यशास्त्रस्य परिचयः (विभिन्न सम्प्रदायाचार्याणाम्)	१६	१८ होरा:	१
	२		काव्यप्रकाशः (प्रथमोल्लासः) काव्यप्रयोजनम्, काव्यहेतुः, काव्यस्वरूपम्, काव्यभेदाः।	१६	१८ होरा:	१
	३		दशरूपकम् (प्रथमः प्रकाशः) रूपकभेदाः, उपभेदाः, नाट्यभेदाः, सन्ध्यमध्यायोगः (एंकाकी) सम्पूर्णम्।	१६	१८ होरा:	१
	४		मध्यमव्यायोगः (एंकाकी) सम्पूर्णम्।	१६	१८ होरा:	१
	५		कुमारसम्भवम् (पंचमसारस्य १- ४५ श्लोकाः)।	१६	१८ होरा:	१
101.4	प्रथमम्		आन्तरिकमूल्याइकनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तकार्यम् / प्रायौगिकम् २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४. उपस्थितिः ७५% = ०१ अड्का: ७६%-८०% = ०२ अड्का ८१%-८५% = ०३ अड्का ८६%-९०% = ०४ अड्का ९१% तः अधिकम् = ०५ अड्का: २०	अड्का: ०५ अड्का: ०५ अड्का: ०५ अड्का: ०५	-	

सहायकपुस्तकानि :-

- 1) दशरूपक
  - 2) कुमारसंभव
  - 3) मध्यमव्यायोगः
  - 4) मध्यमव्यायोगः
  - 5) भारतीय साहित्य शास्त्र
  - 6) संस्कृतसाहित्येतिहासः
  - 7) काव्यप्रकाश
  - 8) काव्यप्रकाश
  - 9) काव्यप्रकाश
  - 10) संस्कृत वाङ्येतिहास
- भारतीय विद्या संस्थान
  - पं. जितेन्द्राचार्य, भारतीय विद्या प्रकाशन, दिल्ली
  - डॉ. सुधाकर मालवीय, चौखम्बा कृष्णदास अकादमी वाराणसी
  - श्री राम जी मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन
  - आचार्य बलदेव, मेहर चन्द मुंशी राम, नई दिल्ली
  - पं. मधुसूदन प्रसाद मिश्रः, चौखम्बा प्रकाशनम्, वाराणसी
  - आचार्य विश्वेश्वर, ज्ञानमण्डल लिमिटेड, वाराणसी
  - डॉ. श्रीनिवास शास्त्री, साहित्य भण्डार, मेरठ
  - सत्यव्रत सिंह, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशनम्, वाराणसी
  - डॉ. रामचन्द्र मिश्रः, चौखम्बा प्रकाशनम्, वाराणसी

कक्षा - शास्त्री
विषय: - पर्यावरण-अध्ययनम्

पत्रम् : द्वितीयपत्रम्

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

विषय गूढाइकः	प्रश्नपत्र- क्रमाइकः	एककम्	पाठ्यग्रन्थः - पाठ्याशः -	पूर्णाइका: ५०	अवधि: ४५ होरा:	श्रेयोऽप्तम्: ०२
102.1	द्वितीयपत्रम्	१.	पर्यावरण, परिस्थिकी तंत्र, परिस्थिकी तंत्र के प्रकार, वन एवं जल, खनिज सम्पदा, खाद्य, उर्जा, जैव, भौगोलिक एवं जैव विविधता।	२०	२२	१
		२.	वन एवं संरक्षण, प्रदूषण, ठोस कचरा तथा प्राकृतिक आपदाओं का प्रबन्धन, जलवायु, परिवर्तन एवं पर्यावरण कानून, मानव जनसंख्या, पर्यावरण सम्बन्धी आंदोलन एवं संस्कृत साहित्य में पर्यावरण चेतना।	२०	२३	१
			आन्तरिकमूल्याइकनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तकार्यम् / प्रायोगिकम् २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्चा ३. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४. उपस्थितिः $75\% = 09 \text{ अड्कः}$ $76\%-80\% = 02 \text{ अड्कौ}$ $81\%-85\% = 03 \text{ अड्काः}$ $86\%-90\% = 04 \text{ अड्काः}$ ९१% तः अधिकम् = ०५ अड्काः।	अड्का: ०४ अड्का: ०२ अड्का: ०२ अड्का: ०२ १०	-	-

अथवा

विषय: - आइगल-सम्प्रेषणम्

पत्रम् : द्वितीयपत्रम्

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

विषय गूढाइकः	प्रश्नपत्र- क्रमाइकः	एककम्	पाठ्यग्रन्थः - पाठ्याशः -	पूर्णाइका: ५०	अवधि: ४५ होरा:	श्रेयोऽप्तम्: ०
102.2	द्वितीयपत्रम्	१.	Theory of Communication An Introduction, Language of Communication.	२०	२२	
		२.	Speaking Skills, Reading and Understanding & Writing Skills.	२०	२३	
			आन्तरिकमूल्याइकनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तकार्यम् / प्रायोगिकम् २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्चा ३. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४. उपस्थितिः $75\% = 09 \text{ अड्कः}$ $76\%-80\% = 02 \text{ अड्कौ}$ $81\%-85\% = 03 \text{ अड्काः}$ $86\%-90\% = 04 \text{ अड्काः}$ ९१% तः अधिकम् = ०५ अड्काः।	अड्का: ०४ अड्का: ०२ अड्का: ०२ अड्का: ०२ १०	-	-

कक्षा - शास्त्री
विषय: - अनिवार्यसंस्कृतम्
लघुसिद्धान्तकौमुदी (भाग: - I)

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

पत्रम् : तृतीयम्

विषय गूडाइक:	प्रश्नपत्र- क्रमाइक:	एकाइम्	पाठ्यविषय:- लघुसिद्धान्तकौमुदी अनुवादञ्च पाठ्यांशः	पूर्णाइका:	अवधि:	ब्रेयोइडक:
				१००	१० होरा:	०४
103	तृतीयम्	१	व्याकरणशास्त्रस्य परिचयः, संज्ञा प्रकरणम्, सन्धि प्रकरणम्, सूत्रबोधः, प्रयोगसिद्धिः ।	१६	१८ होरा:	१
		२	सुबन्न प्रकरणम् - राम, हरि, सर्व, रमा, ज्ञान, लिङ्, चतुर्, इदम् अस्मद्, युग्मद् उपानह्, अप्, अहन् ।	१६	१८ होरा:	१
		३	तिङ्गन प्रकरणम् - भू, एष, गम्, अद्, हु, दिव्, षूर्, तुद्, रूप्, तन्, कृ, क्री, चुर् ।	१६	१८ होरा:	१
		४	कृदन्त प्रकरणम् - ष्वुल्, तृच्, अण्, क, ट, खर्, णिनि, क्त, कवतु, शत्- शानच्, इव, ष्टून् ।	१६	१८ होरा:	१
		५	उत्तरकृदन्त - कत्वा, तुमुन्, त्यप्, घञ्, अच्, अप्, कि, किन्, णमुल् । अव्यय प्रकरणम्, अनुवादञ्च ।	१६	१८ होरा:	१
			आन्तरिकमूल्याइकनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या ३. शिक्षणसोत्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४. उपस्थितिः	अड्का: ०५ अड्का: ०५ अड्का: ०५ अड्का: ०५	२०	-
			७५% = ०९ अड्का: ७६%-८०% = ०२ अड्का ८१%-८५% = ०३ अड्का: ८६%-९०% = ०४ अड्का: ९१% तः अधिकम् = ०५ अड्का:			

सहायक पुस्तकानि -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी
4. लघुसिद्धान्तकौमुदी
5. लघुसिद्धान्तकौमुदी
6. लघुसिद्धान्तकौमुदी
7. लघुसिद्धान्तकौमुदी
8. संस्कृत वाङ्मय का वृहद् इतिहास (खण्ड-15 व्याकरण)
9. व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः
10. व्याकरण शास्त्र का संक्षिप्त इतिहास
11. रचनानुवाद कौमुदी

- स्वामीगोविन्दप्रसाद शर्मा, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
- श्रीधरानन्द शास्त्री, मोतीलाल बनारसी दास, नई दिल्ली
- भीमसेन शास्त्री, भैमी प्रकाशन, 537 लाजपत राय मार्केट, नई दिल्ली
- सत्यपाल सिंह, शिवालिक प्रकाशन, नई दिल्ली
- गीताप्रेस, गोरखपुर
- डॉ. सुरेन्द्र देव शास्त्री, चौखम्बा ओरियन्टलिया, नई दिल्ली
- डॉ. रमाकान्त पाण्डेय, भारतीय विद्या संस्थान, नई दिल्ली
- उत्तरप्रदेश संस्कृत संस्थान, लखनऊ
- डॉ. ब्रह्मानन्द त्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
- श्री रमाकान्त मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
- डॉ. कपिलदेव द्विवेदी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

कक्षा - शास्त्री
विषय: - अनिवार्य संस्कृतम्
वेद: एवम् उपनिषद्

पत्रम् : चतुर्थम्

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

विषय गूढाइक:	प्रश्नपत्र- क्रमाइक:	एककम्	पाठ्यप्रन्थ: - वेद: एवम् उपनिषद् पाठ्याशः (इकाई)	पूर्णाइका:	अधिकारी:	श्रेयोऽइक:
104	चतुर्थम्		१ कपिष्ठलसंहिता - प्रथमोद्यायः (सम्पूर्णम्) १-६ मन्त्राः	१००	१० होरा:	०४
			२ कपिष्ठलसंहिता - प्रथमोद्यायः (सम्पूर्णम्) १०-१९ मन्त्राः	१६	१८ होरा:	१
			३ कपिष्ठलसंहिता - समविशोध्यायः (सम्पूर्णम्) १-६ मन्त्राः	१६	१८ होरा:	१
			४ केनोपनिषद् - प्रथमः द्वितीयोखण्डश १-२	१६	१८ होरा:	१
			५ केनोपनिषद् - तृतीयः चतुर्थोखण्डश ३-४	१६	१८ होरा:	१
			आन्तरिकमूल्याइकनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्चा ३. प्रश्नाणस्तोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४. उपस्थितिः ७५% = ०१ अड्का: ७६%-८०% = ०२ अड्का: ८१%-८५% = ०३ अड्का: ८६%-९०% = ०४ अड्का: ९१% तः अधिकम् = ०५ अड्का:	अड्का: ०५ अड्का: ०५ अड्का: ०५ अड्का: ०५ २०	-	-

सहायकपुस्तकानि -

1. कपिष्ठलसंहिता
2. केनोपनिषद्
3. केनपनिषद्
4. कृष्णायजुर्वेदीयतैत्तिरीयसंहिता
5. तैत्तिरीयसंहिता- भट्टभास्करसयणभाष्यस्यसंहिता:

- मेरहरचन्द्र, लक्ष्मणदास लाहौर, रघुवीर पं.
- चौखम्बा - सुरभारती - प्रकाशनम्, वाराणसी
- गीता-प्रेस, गोरखपुर
- श्रीलालबहादुरशास्त्रीकेन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नई-दिल्ली
- वैदिक - संशोधन - मण्डलम्, पुना

कक्षा - शास्त्री
 विषय: - अनिवार्य-संस्कृतम्
 संस्कृत-भाषा-दक्षता

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

पत्रम् : पञ्चमम्

गुडाइकः	प्रश्नपत्र-क्रमाइकः	एककम्	पाठ्यग्रन्थः - रचनानुवादकौमुदी, बृहद्-अनुवादचन्द्रिका	पूर्णाइकाः	अधिः	अधिकः
			पाठ्याशः -	५०	४५ होरा:	०२
	१		प्रमुखसन्धयः - अच्, हल्, विसागादयः, अव्ययानि, उपसर्गाः, प्रमुखशब्दरूपाणि - बालक-लता-हरि-नदी-साधु-पितृ- मातृ-जान-सर्वनाम-शब्दरूपाणि, कारकाणि ।	२०	२२	१
105	पञ्चमम्	२	प्रमुखधातुरूपाणि - भू-लिख-पद्-गम्-स्था-हस्-वद्-ग्रह-जाग्-शी-याच्-मन्-श्रु-दृश्-खाद्-पा-झीड-कृ-जा । प्रत्ययाः - तुमन्-त्वा-त्यपे-शत्-शानच्-कृ-कृवत्-तव्यत्-अनीयर् । वाच्यानि वाक्यरचना च ।	२०	२३	१
			आन्तरिकमूल्याइकनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तकार्यम् / प्रायौगिकम् २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च ४. उपस्थितिः $75\% = 01$ अड्कः $76\%-80\% = 02$ अड्कौ $81\%-85\% = 03$ अड्का: $86\%-90\% = 04$ अड्का: ९१% तः अधिकम् = ०५ अड्का: ।	अड्का: ०४ अड्का: ०२ अड्का: ०२ अड्का: ०२ १०	-	-

सहायकपुस्तकानि :-

1. रचनानुवादकौमुदी
2. बृहद् अनुवाद चन्द्रिका
3. संस्कृतव्याकरणप्रवेशिका
4. संस्कृतशिक्षणसरणी

कपिलदेव द्विवेदी विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
 चक्रधर नौटियाल हंस, मोतीलाल बनारसीदास
 डॉ. बाबूराम सक्सेना, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन
 आचार्य रामशास्त्री, परिमल पब्लिकेशन्स, दिल्ली

कक्षा - शास्त्र
 विषय: - वेद:
पौरोहित्यकर्मसारः प्रथमोभागः (कर्मकाण्डम्)
पत्रम् : षष्ठपत्रम्

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

विषय-गुदाइकः	प्रश्नपत्र-क्रमाइकः	एककम्	पाठ्यग्रन्थः - पौरोहित्यकर्मसारः प्रथमोभागः (कर्मकाण्डम्) पाठ्यांशः (इकाई)	पूर्णाइकाः	अवधि:	श्रेयोऽइकः
106.1	षष्ठपत्रम्		प्रातस्स्परणीयश्लोकाः । सन्ध्यावन्दनम् । स्वस्तिवाचनम् । देवस्तुतिः । सङ्कल्पः । गणेशाभ्यक्तयोः पूजनम् । पञ्चोपचार- बोडशोपचार पूजनम् ।	५०	४५ होरा:	०२
		१	कलशस्थापनम् । वरुणाद्यावाहितदेवतापूजनम् । पुण्याहवाचनम् । नवग्रहशान्तिः ।	२०	२२	१
		२	आन्तरिकमूल्याङ्कनम्	१०	-	-

सहायकपुस्तकानि:-

- पौरोहित्यकर्मसारः
- यज्ञमातृण्डः
- नित्यकर्मपूजाप्रकाशः

- पं. श्रीरमाकान्तठकुरेणसङ्गृहीतः, चौखम्बा-संस्कृत-संस्थानम्, वाराणसी
- डॉ. कुशेश्वरझाः, वेदविद्याशोधसंस्थानम्, कोलकाता
- गीता-प्रेस, गोरखपुर

अथवा

विषय: - ज्योतिषम्

जन्मपत्रदीपकः (जन्मकुण्डली-निर्माणम्)

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

पत्रम् : षष्ठमम्

गुदाइकः	प्रश्नपत्र-क्रमाइकः	एककम्	पाठ्यग्रन्थः - जन्मपत्रदीपकः (जन्मकुण्डली-निर्माणम्)	पूर्णाइकाः	अवधि:	श्रेयोऽइकः
106.2	षष्ठमम्		पाठ्यांशः - (पञ्चाङ्गपरिचयः: इष्टकालसाधनम्, अभीष्टस्थानस्य- सूर्योदयसाधनम्, चालनम्, ग्रहस्पष्टीकरणम्, भयात-भभोगसाधनम्, चन्द्रस्पष्टीकरणम्, अयनांशज्ञानम्, पलभाज्ञानम्, चरखण्डसाधनम् ।	५०	४५ होरा:	२
		१	लंकोदयमानानि, स्वोदयमानानि, लमसाधनम्, नतसाधनम्, दशमलानसाधनम्, ससन्धिद्वादशभावसाधनम्, विंशोपकबलसाधनम्, विंशोत्तरी-दशासाधनम्, अन्तर्दशा-साधनम् ।	२०	२२ होरा:	१
		२	आन्तरिकमूल्याङ्कनम्	२०	२३ होरा:	१
				१०	-	-

सहायकपुस्तकानि:-

- जन्मपत्रदीपक
- जन्मपत्रदीपकः
- जन्मपत्रदीपकः
- भारतीय ज्योतिष
- भारतीयज्योतिषम्
- संस्कृत वाङ्मय का वृहद् इतिहास (खण्ड-16 ज्योतिष)
- डॉ. विकास/डॉ. रललाल, सत्यम् पब्लिशिंग हाऊस
- पं. गणपति लाल शर्मा, हंसा प्रकाशन, जयपुर
- विन्येश्वरी प्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा संस्कृत सीरीज, वाराणसी
- नैमिचन्द्र शास्त्री, भारतीय ज्ञानपीठ, लोदी रोड, नई दिल्ली
- शिवनाथ झारखण्डी, उत्तरप्रदेश हिन्दी संस्थान, लखनऊ ।
- उत्तरप्रदेश संस्कृत संस्थान, लखनऊ

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

कक्षा - शास्त्री
विषय: - वेद:
ईशावास्योपनिषदः अनुसारं जीवनदर्शनम्

पत्रम् : सप्तमपत्रम्

विषय गूडाइक:	प्रश्नपत्र- क्रमाइक:	एककम्	पाद्यग्रन्थः - ईशावास्योपनिषदः अनुसारं जीवनदर्शनम्	पूर्णाइका:	अवधि:	श्रेयोइडइक:
107.1	सप्तमपत्रम्		पाद्याशः (इकाई)	५०	४५ होरा:	०२
		१	ईशावास्योपनिषदः - १-९ मन्त्राः	२०	२२	१
		२	ईशावास्योपनिषदः - १०-१८ मन्त्राः	२०	२३	१
			आन्तरिकमूल्याइकनम्	१०	-	-

सहायकपुस्तकानि :-

1. ईशावास्योपनिषद्
2. ईशावास्योपनिषद्

- डॉ. दीपककुमारः, चौखम्बा -संस्कृत- प्रतिष्ठानम्, दिल्ली
- गीता-प्रेस, गौरखपुर

अथवा

विषय: - ज्योतिषम्

अवकहडाचक्रम् (ज्योतिषशास्त्रस्य प्रारम्भकज्ञानम्)

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

पत्रम् : सप्तमम्

गूडाइक:	प्रश्नपत्र- क्रमाइक:	एककम्	पाद्यग्रन्थः - अवकहडाचक्रम् (ज्योतिषशास्त्रस्य प्रारम्भकज्ञानम्)	पूर्णाइका:	अवधि:	श्रेयोइडइक:
107.2	सप्तमम्		पाद्याशः -	५०	४५ होरा:	२
		१	वारनामानितः - राशीनां नामानि पर्यन्तम्। चन्द्रराशिक्रमतः - तिथिगण्डान्तविचारपर्यन्तम्। अमृतसिद्धियोगतः - कालयोगपर्यन्तम्।	२०	२२ होरा:	१
		२	योगिनीवासविचारतः - ग्रहाणां विशेषदृविचारपर्यन्तम्। गमधानमुहूर्ततः - अभिजिन्मुहूर्तपर्यन्तम्।	२०	२३ होरा:	१
			आन्तरिकमूल्याइकनम्	१०	-	-

सहायकपुस्तकानि :-

7. जन्मपत्रदीपक
  8. जन्मपत्रदीपकः
  9. जन्मपत्रदीपकः
  10. भारतीय ज्योतिष
  11. भारतीयज्योतिषम्
  12. संस्कृत वाङ्य का वृहद् इतिहास (खण्ड-16 ज्योतिष)
- डॉ. विकास/ डॉ. रत्नलाल, सत्यम् पब्लिशिंग हाऊस
- पं. गणपति लाल शर्मा, हंसा प्रकाशन, जयपुर
- विन्ध्येश्वरी प्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा संस्कृत सीरीज, वाराणसी
- नेमिचन्द्र शास्त्री, भारतीय ज्ञानपीठ, लोदी रोड़, नई दिल्ली
- शिवनाथ झारखण्डी, उत्तरप्रदेश हिन्दी संस्थान, लखनऊ।
- उत्तरप्रदेश संस्कृत संस्थान, लखनऊ